



Kamer: neem zelf de regie, verder procederen doen ook wij liever niet

Er zijn twee misvattingen over stank op het platteland die voortdurend rondzingen. Ik zal die eerst recht zetten. Allereerst: het gaat niet om af en toe een landelijk luchtje¹, dat er nu eenmaal bij hoort als je op het platteland gaat wonen. We hebben het over werkelijk ziekmakende stank, dag-in, dag-uit. En ten tweede: het gaat niet om stedelingen die op het platteland zijn gaan wonen. Het betreft vrijwel altijd mensen die er al woonden, lang voordat overal rondom hen door de Reconstructie grote megastallen als paddenstoelen uit de grond begonnen te schieten. En die concentratie van stallen in de veedichte gebieden neemt nog steeds toe, ook al neemt het aantal boeren steeds af. En daarmee wordt ook de stankbelasting van omwonenden in die gebieden steeds erger. Met name omdat de bescherming van omwonenden tegen overmatige stank en tegen de cumulatie van stank met succes weg-ge-lobbyed² is uit de wet- en regelgeving.

Als je in je geboortehuis woont, maar niet meer met open ramen kunt slapen, de was niet meer kunt ophangen en je zomers buiten geen bezoek meer kunt ontvangen, dan besef je dat je gezonde leefomgeving door en door verziekt is. De negatieve effecten daarvan op je gezondheid zijn bevestigd door onderzoek. Er is niets gedaan met de conclusies en aanbevelingen van het rapport³ van uw commissie Biesheuvel over de ernst van de stankoverlast en de sociale scheuring die daardoor op het platteland veroorzaakt is. Er is niet alleen een kloof tussen stad en platteland, maar ook op het platteland. En wat je zelf als omwonende al lang geroken had, namelijk dat luchtwassers en tovervloeren in de praktijk hooguit half werk leveren, is uiteindelijk ook door Wageningen bevestigd.⁴

Maar als je bij de overheid aanklopt en geuroverlast meldt, krijg je van hun Omgevingsdienst te horen dat er geen onregelmatigheden zijn. Hogerop krijg je in het bestuursrecht telkens te horen dat deze stank rechtmatig is. Want hij is wettelijk zo vergund. Tja... en dan zakt je de moed in de schoenen. Of je gaat als veevluchteling verhuizen. Of je laat het er niet bij zitten. Want we leven immers in een vrij land, waar de persoonlijke vrijheid (..) alleen wordt begrensd als je de vrijheid van een ander schaadt.⁵ Maar dat geldt dan blijkbaar niet voor de industriële veehouderij en mestverwerking. En jij kunt als omwonende niet de andere kant op ruiken.

Vanuit dit gevoel van onrecht zijn lotgenoten bondgenoten geworden onder de paraplu van het Brabants Burgerplatform. Samen zijn we ten einde raad naar de burgerrechter gestapt. Die heeft onlangs uitspraak gedaan. De Staat overtreedt artikel 8 van het EVRM met de legitimering van geurbelasting boven de 19,4 Odeur.⁶ En ik nodig u uit daar een keer uw eigen neus in te steken. Maar neem nu van ons aan dat 19,4 Odeur of nog hoger écht niet te harden is. De gezonde norm ligt volgens GGD-onderzoek bij 5 odeur.⁷

De Wet geurhinder en veehouderij biedt te ruime marges voor geurbelasting én houdt geen rekening met cumulatie. Bij de Reconstructie Zandgronden zijn die marges maximaal benut en in veedichte gebieden zijn via de gemeentelijke Geurvisies vaak nóg ruimere mogelijkheden gecreëerd. Nu maken we mee dat er links een stikstofboer uitgekocht wordt, terwijl er rechts nieuwe stallen vergund worden. We zien dat onder de Omgevingswet met het Milieumengpaneel⁸ de geurbelasting opnieuw versoepeld kan worden. We constateren dat provincies en gemeenten nog steeds inzetten op technologische end-of-pipe oplossingen bij de bron, terwijl de Europese beginselen uitgaan van een aanpak áán de bron. De remedie is helder: stel nu een moratorium in voor uitbreidingen en nieuwe stallen. Voorkom dat de burgers hun eigen lucht moeten terugkopen. De kraan dicht voor je gaat dweilen. Zet daarna in op terugdringen van de échte bron. Dat biedt burgers perspectief op een gezonde leefomgeving, op minder secundair fijnstof, op minder risico van nieuwe zoönosen, op minder mestoverschot met daarachter nog tal van andere verbeteringen. En treed in contact. Een verzoek aan de Staatssecretaris om meer dan honderd brieven te mogen aanbieden met zorgen, werd geweigerd. Hoe lossen we dit op? En geef boeren ook nieuw perspectief. Bied ze bijvoorbeeld rechten-voor-rechten. Daarom: alsjeblijft, Kamerleden neem zelf de regie. Verder procederen doen ook wij liever niet. Wij zijn liever creatief dan defensief.

23-10-2022 - Geert Verstegen, voorzitter Brabants Burgerplatform

¹ https://www.max5odeur.nl/wp-content/uploads/2021/01/Eindrapport_GEUR_Loes_Geelen_23_3_2015.pdf

² vergaderingen van de vaste kamercommissie (Kamerstukken II / 2005/06, 30 453, 8 en 23).

³ <https://www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl/actuele+projecten/afgeronde+projecten+overzicht/geurhinder-veehouderijen/documenten+rapport+geurhinder/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1327955>

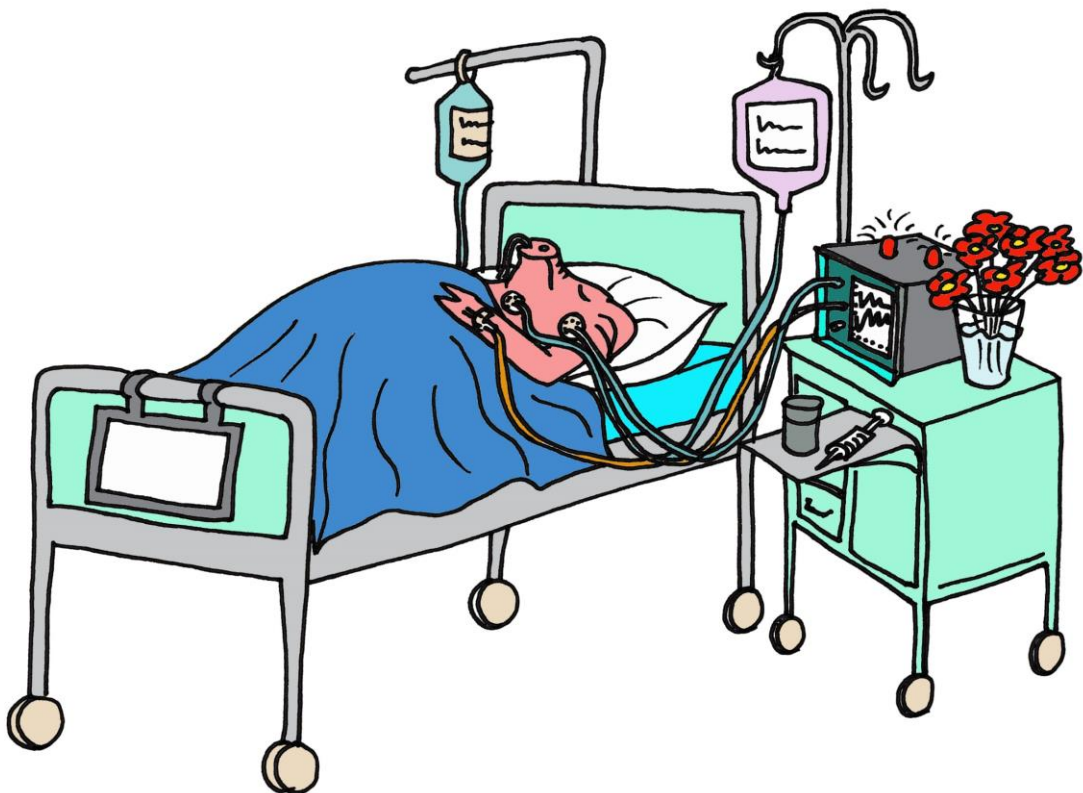
⁴ <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Rendement-combi-luchtwassers-lager-dan-verwacht.htm>

⁵ <https://www.vvd.nl/kernwaarden/>

⁶ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2022:9119>

⁷ <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2015-0106A.pdf>

⁸ <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/ondersteuning/publicaties-omgevingswet-bzk/overzicht-downloads-infographics/infographic-mengpaneel-milieu/>



de intensieve veehouderij op de intensive care

illustratie: www.sarahlinde.nl